

Світлана Горова,

канд. наук із соц. комунікацій,

докторант НБУВ, ст. наук. співроб.,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

БІБЛІОТЕЧНИЙ РЕСУРС ЯК РОЗПОДІЛЕНА ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ЛЮДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток інформаційних ресурсів на всіх рівнях їхнього функціонування, створення обсягів інформації, з якими раніше ніколи не стикалася людська цивілізація, глобальна інформатизація та інтернет-технології обумовили не лише новий якісний рівень розвитку суспільства, а й породили численні проблеми росту, розв'язання яких необхідне в реаліях нового інформаційного суспільства. Таким чином, бібліотечна діяльність не втрачає своїх перспектив з поширенням Інтернету, а сприяє організації інформаційної діяльності та має стати дієвим важелем підтримки соціально активній частині членів суспільства в розвитку інформаційних процесів.

Ключові слова: інформатизація, електронні періодичні видання, нове інформаційне виробництво, інформаційний вплив, бібліотечні установи, бібліотечні працівники.

На нинішньому етапі розвитку інформаційної діяльності бібліотечні установи, виконуючи суспільно значущі функції, посилюють природні властивості людини, пов'язані з розвитком інформаційної сфери життя суспільства.

1. Вони розкривають зміст своїх фондів, готують інформаційні ресурси до ефективного використання з урахуванням специфіки суспільно значущої діяльності всіх категорій користувачів, тематичного групування відповідної інформації для використання під час реалізації програм і конкретних планів суспільного розвитку; сприяють розвитку системи соціальних інформаційних комунікацій сучасного суспільства, у тому числі розбудові відповідних сайтів, наповнення їх високоякісною, необхідною для реалізації завдань інноваційного розвитку інформацією, забезпечують, таким чином, реальний доступ до вітчизняних інформаційних ресурсів усім категоріям користувачів, сприяючи ефективному

використанню цих ресурсів у режимі сучасного бібліотечного обслуговування, з розвитком різних форм дистантного обслуговування.

При цьому сучасна людина має можливість дістати уявлення про зміст наявних у розпорядженні суспільства інформаційних фондів, що розміщені в бібліотечних установах, у тому числі тих, що на паперових та інших традиційних носіях, і за потреби використовувати їх у своїй діяльності, для підвищення освітнього рівня тощо.

З урахуванням процесу зближення наукової, науково-інформаційної сфери з виробничою діяльністю розширення доступу до інформаційних ресурсів сприяє розвитку трудової активності людей, підвищенню ефективності їхньої суспільно корисної діяльності.

Важливе довідково-пізнавальне значення для потенційних користувачів бібліотечними установами має розвиток сайтів цих установ. Ця форма зв'язків з користувачами сприяє розвитку інтерактивного спілкування, зростанню активності сучасних людей і та інформаційній сфері. Доступу до сучасних інформаційних ресурсів сприяє активна участь бібліотечних установ у розвитку всієї системи інших інформаційних комунікацій. Залучаючись до використання можливостей доступу до інформації через цю систему, і окремі користувачі, і соціальні структури нашого суспільства в процесі свого розвитку та організації діяльності мають можливості використовувати якісну інформацію бібліотечних фондів, більш повне розкриття яких дають бібліотечні комп'ютерні інформаційні технології.

Таким чином, сучасна людина за допомогою бібліотечних установ має можливість озброїтися всім інформаційним ресурсом, що становить національну культурну спадщину минулих поколінь, спиратися у своїй діяльності, у своєму розвитку на цю інформаційну основу, брати участь у розвитку національного інформаційного простору в умовах глобальної інформатизації, використовуючи національні інформаційні ресурси, що є дороговказом у новому інфотворенні.

Сучасні бібліотечні установи в процесі свого розвитку, оволодіння інтернет-технологіями надають допомогу сучасній людині в її реалізації як елементарної структурної складової глобалізованого суспільства.

2. Вони здійснюють вивчення нових масивів виготовлюваної суспільством інформації, процесу поповнення глобальних інформаційних ресурсів і ресурсів національного інформаційного простору; підготовку системи інформаційних, інформаційно-аналітичних та аналітичних видань з характеристикою інформаційних процесів сучасності для різних категорій

користувачів у режимі «інформація – на базі інформації», відбір нової інформації, необхідної для вирішення актуальних завдань суспільного розвитку, як у друкованому, так і в електронному вигляді, збагачення цією інформацією власних фондів і передачу в необхідних обсягах замовникам.

На рівні взаємодії з глобальним інформаційним ресурсом конкретна людина чи соціальна структура має істотні проблеми. З одного боку, ці ресурси містять у собі найновіші здобутки людського розуму, найперспективніші технології, використання яких є основним фактором сучасної конкурентоспроможності в глобалізованому світі. З іншого – високоякісна та корисна інформація перебуває в масивах інформації мало якісної, або ж зовсім неякісної, або навіть шкідливої. І з розвитком інформаційного виробництва, включенням до цього процесу дедалі більшої кількості малокваліфікованих людей, обсяги низькоякісної інформації, що зростають, «гублять» у своїх масивах інформацію якісну. Використовувати її користувачу стає важче. Лише частково в розв'язанні цієї проблеми допомагає програмне забезпечення пошукових систем.

При цьому допомога бібліотечних установ, як сучасних інформаційних центрів, підключення до цієї діяльності їхніх професійних інформаційних працівників, що вивчають зміст інформаційних масивів, здійснюють відповідне інформування, відбір згідно із замовленнями потрібної суспільству інформації допомагає сучасній людині швидко й продуктивно зорієнтуватися в інформаційних масивах і одержати необхідну для використання якісну інформацію.

Таким чином, лише допомога бібліотечних установ, організованих відповідно до вимог технологічного розвитку інформаційної сфери суспільства, зможе дати людині інформаційного суспільства можливість не загубитися в інформації, оптимально використовувати в своїй діяльності кращі здобутки людської думки та стати у використанні напрацьованих суспільством інформаційних ресурсів практично всесильною.

Поряд із цим з активним розвитком виробництва інформаційних ресурсів у глобальному масштабі набуває гостроти проблема загальної уніфікації. Її нейтралізація, збереження національної своєрідності пов'язані з організацією збереження та розвитку масивів суверенних інформаційних ресурсів, що мають фундаментальне значення для розвитку національного інформаційного виробництва в умовах глобалізації, сприяння розвитку системи інформаційної безпеки національного інформаційного простору, протистояння негативним інформаційним впливам. Цей процес

також сприяє активному входженню у взаємовигідну систему міжнародних інформаційних обмінів, зміцненню кооперативних зв'язків у сфері бібліотечної діяльності на національному рівні та в умовах здійснення національної інформаційної політики – на міжнародній арені.

Отже, бібліотечна система створює умови для активізації інформаційних обмінів найбільш якісною інформацією, сприяє розвитку інформаційної діяльності та інформаційним обмінам своїх користувачів.

«Сучасний етап розвитку суспільства характеризується високою роллю інформаційних процесів, у яких товарним продуктом є не матеріальні об'єкти, а інформація; при цьому факт, що наука стала виробничою силою, вимагає якнайінтенсивніше вводити в оборот цей продукт. Потрібно мати на увазі й характерне для наших днів масове зрощення науки з виробництвом, коли нові наукові ідеї втілюють у найкоротші терміни у, здавалося б, далеких від науки сферах» [1]. Так характеризується інформаційне значення науки вже на старті нової, інформаційної ери.

В. Горовий при цьому підкреслює, що «в суспільстві зростає потреба в системі загальносуспільних інформаційних центрів, бібліотечних закладах, облаштованих відповідно до рівня функціонування сучасних інформаційних технологій. Бібліотечні заклади відповідатимуть вимогам сьогодення,

– *по-перше*, коли їх техніко-технологічна база забезпечуватиме можливість управління електронними потоками інформації;

– *по-друге*, коли вони зможуть ефективно працювати в глобальному інформаційному просторі, відбираючи необхідну нашому суспільству інформацію;

– *по-третьє*, коли стануть центрами надійного збереження нової електронної і переведеної з інших носіїв у форму електронної інформації, структурованої і надійно керованої;

– *по-четверте*, коли переведена в електронну форму інформація з фондів бібліотек вводиться в активний обіг, створюючи єдині масиви з новою, утверджуючи напрацьовані поколіннями традиції інформаторства;

– *по-п'яте*, коли за рахунок планомірного комплектування фондів новою інформацією буде відновлено і зміцнено внутрішні міждисциплінарні зв'язки, що сприятимуть зміцненню всієї системи інформаційних баз суспільства;

– *по-шосте*, коли бібліотечні заклади зі свого боку активізують роботу

по дистантному обслуговуванню користувачів, відпрацьовуватимуть технології, направлені на підвищення ефективності використання інформації, в тому числі й шляхом адаптації до потреб замовника, з урахуванням специфіки його сприймання, по аналогії з процесами спілкування;

– *по-сьоме*, коли бібліотечні заклади розпочнуть процес входження в якості повноправних суб'єктів на інформаційні ринки, що може мати для них не лише фінансове значення. Адже ринок – хороший індикатор всякої діяльності;

– *по-восьме*, коли бібліотечні заклади, як загальносуспільні інформаційні центри, стануть також центрами передового досвіду, наукової думки, просвіти і освіти для категорій громадян, що долучаються до сучасних інформаційних технологій, вводять їх у свій спосіб життя.

Хоча сучасна мережа бібліотечних закладів в Україні, як і в усіх постсоціалістичних країнах, починаючи з найкрупніших, на сьогодні далеко не відповідає сучасним суспільним вимогам до них, як до інформаційних, науково-інформаційних центрів, однак останні десятиріччя все ж дало поштовх до їх істотного оновлення» [2, с. 156–157].

Комп'ютеризація бібліотечної діяльності в останнє десятиріччя дала поштовх до розвитку видавничої діяльності бібліотек, зокрема поширення електронних інформаційно-аналітичних продуктів з тематичними характеристиками, інформаційно-аналітичним аналізом необхідних для розвитку суспільства інформаційних ресурсів. Зважаючи на характерні особливості періодичних електронних видань, що дають можливість для осмисленого системного аналізу інформаційних масивів, з яких відбувається комплектування фондів, наявності інформаційних ресурсів, необхідних сучасному користувачеві, у фондах бібліотеки, аналізу процесів оновлення національних суверенних ресурсів і їхнього суспільного використання, нарешті, виявлення потенційної затребуваності в інформаційному забезпеченні громадян України, можна стверджувати, що такі видання мають ефективно сприяти осмисленню всього інформаційного процесу в Україні.

При перетворенні методики використання таких видань зі спорадично використовуваних окремими бібліотечними установами в об'єднану систему їхнього використання в масштабах усієї бібліотечної системи вони можуть у сукупності давати повне уявлення як про сучасне вітчизняне інфотворення, переведення в сучасний формат вітчизняних інформаційних ресурсів, так і про ефективність відбору необхідних ресурсів

з глобального інформаційного простору, озброювати таким чином користувача достовірними уявленнями про зміст інформаційних процесів.

Розвиток вітчизняного інформаційного простору в умовах глобалізації залежить від ряду внутрішніх і зовнішніх факторів, пов'язаних, у свою чергу, з усіма іншими характерними особливостями життя суспільства. Ця обставина має бути врахована бібліотечними працівниками при розвитку системи періодичних електронних видань. У своїй сукупності вони мають впливати на якість формування та ступінь усвідомлення всіма категоріями користувачів основних цілей і завдань суспільного розвитку. Характер цього впливу у виданнях бібліотечних установ відмінний від впливу інших ЗМІ, оскільки бібліотечні ЗМІ здійснюють свій вплив, опираючись на конкретну інформаційну базу, на фонди, у яких сконцентровано позитивний досвід і напрацювання багатьох поколінь українського народу. Цей ресурс має стати основою інформаційної орієнтації людини інформаційного суспільства. Бібліотечні періодичні електронні видання мають зосереджуватися на основних питаннях суспільного розвитку, пов'язаних з ходом демократизації українського суспільства, удосконаленням управлінської діяльності, висвітленням техніко-технологічного, освітнього розвитку, організації суспільних стимулів для ефективного використання наявних і створення нових суспільних ресурсів, сприяння процесу забезпечення організованого виходу системи бібліотечних установ України на рівень міжнародних інформаційних обмінів, включенням української бібліотечної системи в співпрацю на паритетних засадах з міжнародними бібліотечними об'єднаннями та іншими об'єднаннями, що концентрують інформаційні ресурси суспільства.

Періодичні електронні видання за умови організованого їх використання можуть відчутно сприяти активізації процесів, пов'язаних з виробництвом вітчизняної інформації. У цьому виробництві найбільш ефективним, найбільш суспільно значущим сегментом є продукування наукової інформації, інформації, пов'язаної з вирішенням науково-прикладних завдань суспільства, тих, що мають забезпечувати його інноваційний розвиток.

Останнім часом з'явилася чимало публікацій, пов'язаних із проблемою активізації бібліотечних установ, особливо наукових, у науковому процесі. У них справедливо зауважувалося про необхідність тісних партнерських зв'язків наукових установ з бібліотеками як сучасними інформаційними центрами з аналізу великих масивів інформації й підготовки її до ефективного використання в найзручнішій для користувача формі. Таким

чином, попередня пошукова робота в дослідженнях може бути перекладена на інформаційних працівників бібліотеки, а наукові працівники зможуть концентруватися на власне науковій роботі. Періодичні електронні видання якраз і зможуть стати для науковців (у реальному досвіді вже стають) орієнтиром у нових інформаційних ресурсах, що відповідають проблематиці досліджень.

Ці видання у своєму стилі, своїми жанрами в рамках творчої співдружності з науковими структурами зможуть ефективно інформувати як вітчизняних користувачів, так і зарубіжних про нові здобутки українських учених.

У зв'язку з актуалізацією в українському суспільстві проблем, пов'язаних з необхідністю наукового аналізу специфіки розвитку внутрішньосуспільних процесів в Україні, пошуку власного, національного шляху в розвитку суспільства, значно актуалізується роль бібліотечних установ, точніше, їхніх фондів, які орієнтирів для утвердження національної самобутності на сучасному рівні, синтезу нових характерних особливостей сучасності з національною традицією, що дуже важливо в активізації глобальних впливів. Періодичні електронні видання в реалізації цього завдання можуть бути дуже ефективним засобом орієнтації в системі електронних ресурсів.

Бібліотечні електронні ЗМІ при використанні наявних їхніх можливостей і тих, що з'являться в процесі їхнього розвитку, у цілому можуть стати ефективним інструментом орієнтації сучасної людини в обсягах інформації, що зростають, в особливостях процесу їх обробки, включаючи застосування комп'ютерних технологій, і формуванню пропозицій для їхнього використання. Таким чином, інформаційна діяльність бібліотек сприяє підвищенню ефективності сучасного інформаційного базису, що є основою розвитку, за визначенням академіка О. Онищенка, є стратегічним ресурсом держави [3].

Комп'ютерні технології дали змогу перейти в інформаційних процесах від конкретики до аналізу узагальнюючої інформації [4], що є предметом аналізу періодичних електронних видань, що сприяє піднесенню рівня усвідомлення інформаційних процесів сучасною людиною. Цьому сприяє також бурхливий розвиток високопродуктивних індивідуальних засобів для користувачів, що допомагають їм включатися в сучасні інформаційні обміни, використовувати ресурси бібліотечних фондів, інших інформаційних центрів, у тому числі й у дистантному режимі [5].

Індивідуальні комп'ютерні системи дають можливість усім своїм користувачам не лише знайомитися з інформаційними ресурсами, не лише використовувати їх відповідно до своїх потреб, а й включатися в процес творення нової інформації та, що показово, представляти її суспільству.

У зв'язку з досягнутими результатами реформатизації українського суспільства, завдячуючи участі дедалі більшої кількості користувачів також і в інфотворенні, актуалізується проблема раціонального використання сучасного неконтрольованого процесу неорганізованого інфотворення для орієнтації його в суспільно значущій інформаційній діяльності [6]. Цей процес обіцяє різке підвищення інформаційної ефективності суспільно активної частини населення.

Сьогодні робляться спроби вивчення й узагальнення стихійного інфотворення в бібліотечних ЗМІ. Так, у бюлетенях «Громадська думка про правотворення» [7], «Соціальні мережі як чинник інформаційної безпеки» [8], що видає Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, аналізуються тематичні підбірки блогерської інформації, розкриваються можливості використання соціальних мереж у формуванні громадянського суспільства, управлінської діяльності, бізнесу, проблем суспільної безпеки тощо.

Сьогодні ефективність інформаційних процесів прямо пов'язується з ефективністю використання людського фактора як основного в розвитку інформаційної системи суспільства. У наш час відбувається поступова, можливо, не зовсім оперативна адаптація кожної людини до сучасних інформаційних реалій. І в цій адаптації бібліотечні установи, як інформаційні центри нового постіндустріального суспільства, мають відіграти істотну роль [9]. Ця роль матеріалізується і в представленні суспільству сучасних технологій використання бібліотечних ресурсів, орієнтації в глобальному інформаційному просторі, і в практичній допомозі в ефективному використанні суспільно значущих інформаційних ресурсів.

Варто зазначити також про існування в інформаційній сфері процесів, що негативно впливають на розвиток інформаційної ефективності сучасної людини. Розвиток техніко-технологічної бази інформатизації, розширення доступу до виробництва й використання інформаційних ресурсів необмеженими масами користувачів створює зростаючі можливості не лише для впровадження електронного самоврядування та волевиявлення законослухняних громадян [10]. Доступ до інформації, до можливості її продукування практично без обмежень надає можливості для

прояву антисоціальних дій, мотивованих злочинними чи просто безвідповідальними намірами. Тому ще доволі слабкі в комп'ютерному оснащенні, у програмних антивірусних та інших продуктах бібліотечні установи нерідко стають жертвами шкідливих для їхніх фондів програмних розробок і неякісної інформації.

При цьому розвиток технологій негативного впливу на інформаційну інфраструктуру до сьогодні відбувається швидше, ніж розвиток відповідних засобів протидії. Це пояснюється не лише засекречуванням подібних розробок у найбільш просунутих у комп'ютеризації країнах, використанням їх насамперед у оборонних інтересах. У національному вимірі наявна пасивність здебільшого пояснюється насамперед недостатнім усвідомленням таких небезпек на рівні прийняття загально-суспільних рішень, що, у свою чергу, пояснюється недостатньою комп'ютерною грамотністю, недостатнім усвідомленням ролі комп'ютеризації в сучасному суспільстві. Недостатню активність у протидії негативним впливам на власні інформаційні ресурси проявляють сьогодні також і бібліотечні установи. Зовсім поза увагою це питання лишається у їхніх інформаційно-аналітичних виданнях.

Водночас спостерігається урізноманітнення засобів кібервоторгнення в мережу електронних інформаційних комунікацій: зростає кількість комп'ютерних вірусів і хробаків, урізноманітнюються, удосконалюються механізми впливу логічних бомб, троянських коней, нейтралізація яких стає дедалі більш складною. Поряд із цим спостерігається розвиток різних форм хакерської солідарності – аж до організації скоординованих протиправних акцій [11]. Цей процес розвивається на фоні нескоординованості, неорганізованості бібліотечних структур у боротьбі з негативними впливами на їхні ресурси.

При цьому перед вітчизняною бібліотечною системою стоять уже тривалий час проблеми, пов'язані із захистом сучасного користувача інформації. У свою чергу, ці проблеми потребують уваги до стану справ у організаційно-матеріальній сфері діяльності самої бібліотеки. Серед них:

- відставання в оснащенні сучасними програмними засобами обробки електронних інформаційних ресурсів, а також для нейтралізації наявних кіберзагроз (програм «антивірус» тощо), недостатнє забезпечення у зв'язку з цим ефективного функціонування бібліотечних установ як сучасних інформаційних центрів;

- повільне входження в міжнародні бібліотечні об'єднання, нероз-

винена участь у спільних проектах, що дає змогу на практиці познайомитися з новітніми технологіями, стандартами в інформаційній сфері, міжнародною практикою інформаційного маркетингу тощо. Налагодження рівноправного, відповідно до національних інтересів України співробітництва має сприяти піднесенню технологічного рівня вітчизняної інформаційної діяльності до потреб сучасності, забезпечення ефективного функціонування національної інформаційної сфери;

– відсутність координації із зарубіжними бібліотечними установами та їхніми об'єднаннями в боротьбі проти злочинності в інформаційній сфері;

– відсутність ефективної методичної співпраці в середовищі вітчизняних бібліотек стосовно відпрацювання технологій збереження й поповнення вітчизняних інформаційних ресурсів, організації відповідної інформаційної, інформаційно-аналітичної діяльності.

При цьому досвід розвитку інформаційної діяльності сучасних бібліотек показує, що техніко-технологічний, а також пов'язаний з ним економічний фактори впливу не є вичерпними, хоча й дуже важливими факторами впливу на вітчизняні інформаційні ресурси. Ця обставина викликала стурбованість і була вперше помічена дослідниками США. Вони першими звернули увагу на те, що в межах розвитку глобального інформаційного простору, налагодження ефективного функціонування мережевих комунікацій зазнають негативного впливу, який дедалі зростає, суверенні інформаційні ресурси всіх держав, у тому числі сучасних держав-лідерів [12].

Ідеться не стільки про техніко-технологічні аспекти впливу (хоча науково-технологічний прогрес за межами США може забезпечувати й такі виклики), а про впливи на рівні змістовному: проникнення в масиви суверенних інформаційних ресурсів чужорідної для них інформації з незавжди очікуваними наслідками для соціального розвитку в майбутньому. Практика роботи з нейтралізації негативних інформаційних впливів у інформаційному просторі України підтверджує ці висновки. Паралельно з ними інформаційні працівники спеціальних структур з роботи з електронною інформацією НБУВ на власному практичному досвіді переконуються у важливості відслідковування таких зарубіжних впливів, використанні для цього періодичних електронних видань [13].

Важливим питанням організації безпеки інформаційних ресурсів, що є фактором прямої дії при розгляді інформаційної ефективності сучасної людини, є також зважений, вивірений підхід до використання

тієї їхньої частини (більшої на сьогодні), що зберігається на паперових носіях і сьогодні поступово оцифровується. Ідеться про значні обсяги високоякісної, створеної та апробованої багатьма поколіннями українського народу інформації. Якраз ця інформація належить у своїй більшості до національного надбання, відображає національну специфіку у ставленні до проблем навколишнього світу, є базою для самоідентифікації й основою розвитку національних традицій у науці, культурі, інших сферах суспільної діяльності.

Таким чином, еволюція сучасної бібліотечної діяльності в контексті розвитку суспільної інформатизації, у тому числі вдосконалення перспективних уже на сьогодні форм роботи, пов'язаних з розвитком електронних видань у режимі «інформація на базі інформації», дистантних форм обслуговування користувачів тощо, обіцяє підвищити рівень орієнтованості людини інформаційного суспільства в базових ресурсах і таким чином сприяти підвищенню ефективності використання цих основних ресурсів розвитку.

Література

1. *Милитарев В. Ю.* Информационная культура эпохи НТР / В. Ю. Милитарев, И. М. Ягло // Информатика и культура. – Новосибирск : Наука. Сиб. отд-ние, 1990. – С. 96.
2. *Горовий В. М.* Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства / В. М. Горовий. – Київ, 2005. – 383 с.
3. *Онищенко А. С.* Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского как многопрофильный научно-исследовательский центр / А. С. Онищенко, В. Г. Попрощая // Б-ки нац. акад. наук: пробл. функционирования, тенденции развития. – Киев, 2003. – Вып. 2. – С. 15–39; *Онищенко О.* Про стан та завдання розвитку в НАН України бібліотечно-інформаційної справи / О. Онищенко // Бібл. вісн. – 2003. – № 5. – С. 3–8.
4. *Бичко І. В.* Досвідно-практичні джерела пізнання. Логіко-дискурсивний та інтуїтивний рівні пізнавального процесу / І. В. Бичко, В. Г. Табачковський [та ін.] // Філософія. Курс лекцій. – Київ, 1993. – С. 455–456; *Сергієнко І. В.* Інформатика та комп'ютерні технології / І. В. Сергієнко. – Київ : Наук. думка, 2004. – 432 с.; *Юзвішин І. І.* Основы информациологии : учеб. для высш. и сред. учеб. заведений, курсов повышения квалификации и самообразования / И. И. Юзвшин. – Москва : Информациология : Высш. шк., 2000. – 517 с.

5. Хорошилов А. В. Мировые информационные ресурсы / А. В. Хорошилов, С. Н. Селетков. – Санкт-Петербург : Питер, 2004. – 176 с.
6. Напрями розвитку інформаційного суспільства // Інформ. суспільство. Шлях України. – Київ : Інформ. суспільство України, 2004. – С. 52.
7. Громадська думка про правотворення [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/nyub/gdpp/index.html>. – Назва з екрана.
8. Соціальні мережі як чинник інформаційної безпеки [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua. – Назва з екрана.
9. Слободяник М. С. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій / М. С. Слободяник ; НАН України, ЦНБ ім. В. І. Вернадського. – Київ, 1995. – 268 с.
10. Глобальные трансформации и стратегии развития / науч. ред. О. Г. Белорус. – Киев : Ориане, 2000. – 422 с.; Шейдина И. Л. США: «фабрики мысли» на службе стратегии / И. Л. Шейдина. – Москва : Наука, 1973. – 191 с.
11. Интернет-преступность [Электронный ресурс] // Сегодня. – Режим доступу: http://archive.segodnya.ua/pdf/12_27/120207_seg_kie_14.pdf. – Загл. с екрана.
12. Johnson D. Democratic Values and the Internet // Internet Ethics / D. Jonson; ed. by D. Langford [etc.]. – 2000. – pp. 191–192; Bell D. The Coming of Post-industrial Society: A Venture in Social Forecastin / Bell D. – New York : Basic Books, 1976.
13. Україна: події, факти, коментарі [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua. – Назва з екрана.

References

1. Militarev, V. Iu., Yahlo, Y. M. (1990). Informacionnaya kultura epohi NTR [Information culture of the era of the STR]. *Informatika i kultura – Information and Culture*. Novosibirsk: Nauka, p. 96 [in Russian].
2. Horovyi, V. M. (2015). Osoblyvosti rozvytku sotsialnykh informatsiynykh baz suchasnoho ukrainskoho suspilstva [Features of social databases of contemporary Ukrainian society], pp. 156–157 [in Ukrainian].
3. Onishhenko, A. S., Poprotckaja, V. G. (2003). Nacionalnaja biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskogo kak mnogoprofilnyi nauchno-issledovatel'skij

centr [Vernadsky National Library of Ukraine as a multidisciplinary research center]. *Biblioteki nacionalnyh akademij nauk: problemy funkcionirovanija, tendencii razvitija – Library of the National Academies of Sciences: Problems of Functioning, Trends*, issue 2, pp. 15–39. Kiev [in Russian]; Onyshchenko, O. (2003). Pro stan ta zavdannia rozvytku v NAN Ukrainy bibliotechno-informatsiinoi spravy [On the status and objectives of Sciences of Ukraine in library and information business]. *Bibliotechnyi visnyk – Library Journal*, no. 5, pp. 3–8 [in Ukrainian].

4. Bychko, I. V., Tabachkovskiy, V. H. et al. (1993). Dosvidno-praktychni dzherela piznannia. Lohiko-dyskursyvnyi ta intuityvnyi rivni piznavalnoho protsesu [Experiential and practical sources of knowledge. Logical and intuitive discursive level cognitive process]. *Filosofia. Kurs lektzii – Philosophy. Lectures*, pp. 455–456. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian]; Serhienko, I. V. (2004). Informatyka ta kompiuterni tekhnologii [Information and computer technology]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian]; Iuzvyshyn, Y. Y. (2000). Osnovy informatciologii [Fundamentals of information science]. Moscow: Informatciologija: Vysshaia shkola [in Russian].

5. Khoroshylov, A. V., Seletkov, S. N. (2004). Mirovye informatcionnye resursy [Global Information Resources], St. Petersburg: Piter [in Russian].

6. Napriamy rozvytku informatsiinoho suspilstva [Directions of Development of Information Society]. (2004). *Informatsiine suspilstvo. Shliakh Ukrainy – Information Society. The way Ukraine*, p. 52. Kyiv: Informatsiine suspilstvo Ukrainy [in Ukrainian].

7. Hromadska dumka pro pravotvorennia [Public opinion on lawmaking]. V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Retrived from <http://www.nbu.gov.ua/nyub/gdpp/index.html> [in Ukrainian].

8. Sotsialni merezhi yak chynnyk informatsiinoi bezpeky [Social media as a factor in information security]. V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Retrived from www.nbu.gov.ua [in Ukrainian].

9. Slobodianyuk, M. S. (1995). Naukova biblioteka: evoliutsiia struktury i funktsii [Research Library: the evolution of structure and function]; NAN Ukrainy, TsNB im. V. I. Vernadskoho. Kyiv [in Ukrainian].

10. Belorus, O. H. (Ed.). (2000). Globalnye transformatsii i strategii razvitiia [Global transformation and development strategy]. Kiev: Oriiane [in Russian]; Sheidyna, Y. L. (1973). SShA: «fabriki mysli» na sluzhbe strategii [US «think tanks» in the service of the strategy]. Moscow: Nauka [in Russian].

11. Internet-prestupnost [Internet crime]. *Segodnia – Today*. Retrived from http://archive.segodnya.ua/pdf/12_27/120207_seg_kie_14.pdf [in Russian].

12. Johnson, D. (2000). *Democratic Values and the Internet*. Internet Ethics. ed. by D. Langford [etc.], pp. 191–192 [in English]; Bell, D. (1976). *The Coming of Postindustrial Society: A Venture in Social Forecastin*. New York: Basic Books [in English].

13. Ukraina: podii, fakty, komentari [Ukraine: events, facts, comments]. V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Retrived from www.nbu.gov.ua [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.05.2016.

Svitlana Horova,

Cand. Sci., Senior Research Associate,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Library Resource as a Distributed Information Base of Human Activity

The development of information resources at all levels of their operation, create volumes of information, which human civilization had never faced before, global computerization and Internet technology caused not only new level of society, but also generated many growth problems, and realities of new information society require its solution. These realities are based on the need of fundamental principles of society: raising productivity in the information sector, improving the efficiency of information resources.

Library activity thus does not lose its prospects while Internet spreads, it contributes to the organization of information and has become an effective supportter of socially active society members in the development of information processes.

Keywords: informatization, electronic periodicals, new information production, information influence, library institutions, library workers.

Светлана Горовая,

канд. наук по соц. коммуникациям, ст. науч. сотр.,

Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского

Библиотечный ресурс как распределенная информационная база человеческой деятельности

Развитие информационных ресурсов на всех уровнях их функционирования, создания объемов информации, с которыми раньше никогда не сталкивалась цивилизация, глобальная информатизация и интернет-технологии обусловили не только новый качественный уровень развития общества, но и породили

многочисленные проблемы роста, решение которых требуют реалии нового информационного общества. Эти реалии базируются на необходимости реализации основных принципов этого общества: повышении производительности труда в информационной сфере, совершенствовании эффективности использования информационных ресурсов.

Библиотечная деятельность, таким образом, не теряет своих перспектив с распространением Интернета, а способствует организации информационной деятельности и должна стать действенным рычагом поддержки социально активной части членов общества в развитии информационных процессов.

Ключевые слова: информатизация, электронные периодические издания, новое информационное производство, информационное воздействие, библиотечные учреждения, библиотечные работники.